

Nederland is een belangrijke producent van kalfsvlees, zowel van blank (ook wel witvlees genoemd) als van rosésvlees. Ongeveer 90 procent van het kalfsvlees is bestemd voor de export. In ons land worden 830.000 kalveren gehouden.

Nederland dé kalfsvleesproducent van de wereld

In de kalvesector vindt schaalvergroting plaats; kalverhouders besluiten nieuwe stallen te bouwen

De uitvinding van de kunstmelk in 1955 markeerde de groei van de kalvesector. De melkpoeder kostte slechts de helft tot een kwart van wat toen de volle koemelk opbracht. Steeds meer bedrijven gingen zich toeleggen op het houden van kalveren. De witvleessector werd een zelfstandige branche en was geen bijzaak meer van de melkveehouder. Niet alleen het aantal kalverbedrijven steeg, ook het aantal kalverplaatsen per bedrijf nam toe.

BEDRIJVEN

Het aantal bedrijven met vleeskalveren ligt de laatste jaren ruim boven de 3.000. In 2005 is dat aantal met 5 % gestegen. Het aantal gespecialiseerde vleeskalverbedrijven is in 2005 wel

gedaald met 2,5 %. In de loop van de tijd zijn er vleeskalverbedrijven gestopt, maar er zijn ook kalverhouders overgeschakeld naar de productie van rosékalveren omdat het perspectief voor de houderij verslechterde. Volgens de voorlopige landbouwtelling 2005 is het aantal vleeskalveren met 8 % gestegen tot bijna 830.000 dieren. Daarvan zijn ongeveer 625.000 kalveren bestemd

voor de witvlees- en ruim 200.000 voor de rosésvleesproductie.

HUISVESTING

In 1955 stonden de kalveren in individuele boxen van 50 centimeter breed. Ze werden geslacht nadat ze een gewicht hadden bereikt van tussen 120 en 130 kilo. Door prijsstijgingen van voer en nuchtere kalveren (nuka's) gingen kalverhouders de dieren later afleveren, zodat ze meer opbrachten.

De grotere dieren pasten niet meer in de boxen van 50 centimeter breed. De boxen werden aangepast naar 55 en 60 centimeter en enkele jaren later nog eens tot 65 centimeter. In de jaren tachtig kwam de discussie over het welzijn en het afschaffen van de boxen op gang. Met de invoering van het Kalverbesluit in 1981 werden deze normen veranderd:

kalveren 100 kg of minder: minimaal 160 bij 60 cm

kalveren meer dan 100 kg: 170 bij 70 cm.

Kalverhouders kregen een overgangperiode van zes jaar om aan deze normen te voldoen. Enkele kalverhouders begonnen al in 1980 met het huisvesten van kalveren in bredere boxen, een enkeling zelfs al in groepen. De ervaringen

Jaar	Witvlees	Rosésvlees
1995	584	86
2000	637	146
2002	561	157
2003	560	171
2004	577	188
2005	624	203

Wit- en rosésvlees in ons land

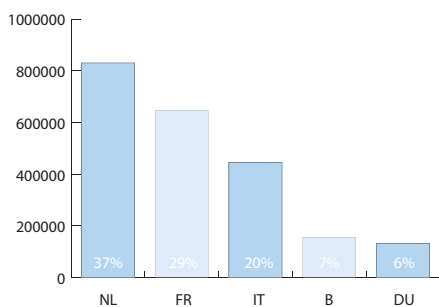
gen van deze pioniers wezen uit dat de kalveren in groepen niet slechter groeiden dan in boxen. Steeds meer kalverhouders besloten eind jaren tachtig bij verbouwing of nieuwbouw gelijk over te stappen op groepshuisvesting, hoewel deze pas bij de aanpassing in 1998 verplicht zou worden. Sinds 1 januari 2004 zijn alle kalverhouders in Nederland overgeschakeld op groepshuisvesting.

AFZET

Meer dan 90 % van het in Nederland geproduceerde kalfsvlees wordt uitgevoerd. De belangrijkste afzetlanden, Italië, Frankrijk en Duitsland, nemen samen meer dan 80 % van de Nederlandse export voor hun rekening. In 1980 bedroeg de kalfsvleesexport 116.000 ton. Deze groeide tot 183.000 ton in 2000. In het daaropvolgende mkz-jaar daalde de export met 50.000 ton in de belangrijkste kalfsvlees consumerende landen.

Nederland exporteerde in 2005 ongeveer 188.000 ton kalfsvlees, 2 % meer dan in 2004. Van de uitvoer nam Italië 43 % voor zijn rekening. Het aandeel van Duitsland bedroeg bijna 21 % en dat van Frankrijk 20 %.

In ons land worden bijna 1,4 miljoen vleeskalveren geslacht. Dat komt overeen met een productie van ongeveer 200.000 ton, circa 35 % van de EU-productie. Naast de binnenlandse aanvoer is de import van nuchtere kalveren (nukaš) van groot belang. De import, 650.000 stuks, vindt vooral plaats vanuit Duitsland.

Aantal vleeskalveren in de zes voornaamste vleeskalveren houdende landen van de oude EU, blanke en rosékalveren (Bron: PVE)

MARKTLEIDER

De belangrijkste partij binnen de Nederlandse kalfsvleessector is de Van Drie Groep met ruim 60 % van het aan-

tal slachtingen. Deze groep vormt een volledig geïntegreerde keten. Zij heeft contracten afgesloten met ongeveer 1.000 kalverhouderijen. In die contracten is vastgelegd dat zij de houderijen voorziet van nuchtere kalveren en kalvermelkpoeder en dat de houderijen - tegen een vergoeding - de kalveren mes-ten en leveren aan de slachterijen. Andere belangrijke partijen - met een vergelijkbare werkwijze - zijn de Alpuro Groep en de Pali Groep. Er zijn nog maar weinig vrije, zelfstandige kalverhouderijen.

ROSÉKALFVLEES

Veel sterker dan bij de witvleeskalveren heeft de productie van rosékalvsvlees zich altijd laten leiden door externe factoren. Slachtpremie, stierenpremie en de prijs van het krachtvoer zijn oorzaken dat het aanbod van kalveren, zowel qua gewicht als kwaliteit, zeer divers is. Vanwege de snelle groei van de sector is er geen standaard voor het produceren van rosékalvsvlees. Dat geldt ook voor voeding, huisvesting en het uitgangsmateriaal. Het management van de rosékalverhouders is zeer divers.

VERSCHILLEN ROSÉ EN BLANK

De rosékalverhouderij telt bijna 1.200 bedrijven met in totaal 203.000 rosékalveren. Bij het witvlees zijn dat 223 bedrijven met meer dan 500 kalveren. Bij de rosékalveren zijn dat er maar 73. De meeste rosébedrijven (267 stuks) hebben tussen de 100 en 200 kalveren. Een witvleeskalf is bij de slacht doorgaans 7 maanden oud. Het karkasgewicht is dan 140 kilo. Rosékalveren zijn tussen de 8 en 11 maanden oud; hun gewicht ligt tussen de 170 en 200 kilo. De gemiddelde leeftijd van het dier is 9,5 maand bij een geslacht gewicht van

185 kilo.

Witvleeskalveren staan in speciaal gebouwde kalverstallen met groepshuisvesting. Rosékalveren worden voornamelijk gehuisvest in voormalige stierenstallen, verbouwde witvleesstallen of ligboxenstallen.

Is de afzet van witvlees zo goed als volledig in handen van de integraties, bij rosékalveren is naar schatting 60 procent volledig in vrije handen. De rest betreft vooral voergeldcontracten met handelaren of slachterijen.

DE TOEKOMST

Het nieuwe EU-Kalverbesluit vereist op 1 januari 2007:

- kalf < 150 kg: minimaal 1,5 m² vloeroppervlakte
- 150-220 kg: minimaal 1,7 m² vloeroppervlakte
- 220 kg of meer: minimaal 1,8 m² vloeroppervlakte.

De rundveestapel van de EU groeit niet meer, neemt zelfs met 2 à 3 % per jaar af. De verwachting is dat deze ontwikkeling voorlopig niet stopt. Het aanbod voor de vleeskalverhouderij is vaker krap dan voldoende. Het Verenigd Koninkrijk is feitelijk het enige gebied dat dit zou kunnen verlichten. Maar de kalfsvleessector op het Europese vasteland laat de Britse kalveren voorlopig voor wat ze zijn. Bij consumenten leeft namelijk nog altijd geduchte vrees voor de ziekte van Creutzfeld-Jacob, als gevolg van BSE.

Witvlees is goed gestructureerd, heeft een stabiel afzetkanaal, een stabiele productie en een onderscheidend product. Het rosévlees heeft in beperkte mate een eigen afzetkanaal en er is nauwelijks sprake van ketensamenwerking.

Aantal bedrijven met rosékalveren

Jaar	Aantal bedrijven	Aantal kalveren
1995	647	85.803
1998	692	101.397
1999	804	118.397
2002	1128	152.033
2003	1158	171.501
2005	1198	203.000

M. van Seggelen, Imagro